

شماری از مشاهیر و مفاخر استان کهگیلویه و بویراحمد

مؤلف
محسن حیدری راد (ع.ار)

چویل ۱۳۹۵

کتابخانه ملی و اسنادخانه ایران

به کتابخانه : حیدری راد، محسن، ۱۳۳۳ -
 عنوان و نام پدیدآور : شماری از مشاهیر و مفاخر استان کهگیلویه و بویراحمد/ مولف محسن حیدری راد (عیار).
 مشخصات نشر : یاسوج : چویل، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۳۲۸ص: مصور (رنگی)، عکس (رنگی).
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۱-۸۸-۹
 وضعیت ثبت نویسی : فیا
 تاریخ ثبت : کتابخانه: ص. ۳۱۵
 موضوع : مشاهیر -- ایران -- کهگیلویه و بویراحمد -- سرگشتنامه
 سبب : کهگیلویه و بویراحمد -- سرگشتنامه
 رده بندی شگره : ۱۳۹۴-۹-۲۷/۸۸۲۵-DSR
 رده بندی : ۹۵۵/۶۲۴
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۶۱

شماری از مشاهیر و مفاخر استان کهگیلویه و بویراحمد

مؤلف	:	محسن حیدری راد (عیار)
ناشر	:	چویل
صفحه آرا	:	الناز فرهمند
سال نشر	:	۱۳۹۵
تیراژ	:	۱۰۰۰ جلد
قطع	:	وزیری
لیتوگرافی، چاپ و صحافی	:	پژواک، زیتون، محمدامین
قیمت	:	۲۵۰۰۰ تومان
تعداد صفحات	:	۳۳۶ صفحه
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۱-۸۸-۹

آدرس : یاسوج، خیابان ارم، فرعی ۹، پلاک ۱۰

تلفن : ۰۹۱۷۷۴۱۰۵۹۴

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
سخنی با خوانندگان گرامی	۹
آریوبرزن (آخرین مدافع ایلام باستان (کهگیلویه))	۱۱
الله بخش آذریبوند (پژوهشگر توأمند بومی)	۱۹
میرزینل احمدی (عارف بویراحمدی)	۲۲
حاج قدرت الله اکبری (پژوهشگر ناسوندی)	۳۳
حاج فریدون امیریان کردلاغری (پژوهشگر، دانش بومی)	۳۸
کی لهراس باتولی (فاتح جنگ تنگ تمارادی)	۴۲
خسرو باقری (مردی با کلاه ایل (کارآفرین نمونه))	۵۰
جهان بانو بویراحمدی (مادر نمونه)	۵۶
خداکرم خان بویراحمدی (اولین شاعر بویراحمد، شاعر یاریرا)	۶۱
ملتجی بویراحمدی (شاعر ذردی نوش)	۶۵
آیت الله بهبهانی (رحمه الله علیه) (روحانی شهیر)	۶۸
حسین بهرامی (شاعر و داستان نویس)	۷۲
محمد بهمن بیگی (چهره‌ی ماندگار عشایر ایران (مردی که کوه‌ها را به لرزه درآورد))	۷۹
حسین پناهی دژکوه (شاعر هنرمند)	۱۰۰
فاطمه پناهی (اهورا) (غم سرای دنا)	۱۰۵
کاوس تابان سیرت (پژوهشگر پرتلاش بومی)	۱۱۲
حجه الاسلام حاج سید میراحمد تقوی المقدم (روحانی)	۱۱۸

۱۲۱.....	آقا میر علی صفدر تقوی (اسماعیلی) (روحانی)
۱۲۳.....	شیرخان جانی پور (حکیم ایل کی گیوی)
۱۲۸.....	کوکب حاتمی (مرغک شیدای قفس)
۱۳۳.....	سید امرالله حسینی (رحمه الله علیه) (خطاط ممتاز استان و کشور)
۱۳۶.....	دکتر سید ساعد حسینی (اولین پزشک پژوهشگر)
۱۳۹.....	سید ابوالحسن حسینی (چرنگ نی نواز)
۱۴۴.....	سید ناصر حسینی پور (آزاده ای که از پایش جا ماند)
۱۵۱.....	فریدور داوری (شاعر ایل احساس)
۱۶۲.....	عزیز الله رحیمی (کارآفرین برتر)
۱۶۴.....	حشمت الله رحیمی بویراحمدی (شاعر و پژوهشگر خطه ی زاگرس)
۱۶۹.....	اله قلی رحیمی بویاری (پژوهشگر نقد)
۱۷۸.....	حاج اسفندیار رشیدی (پژوهشگر بومی)
۱۸۲.....	دکتر کشواد سید رحیمی (پژوهشگر تاریخ)
۱۸۶.....	میرغلام شاه قاسمی (مستند ساز)
۱۹۴.....	میرزا شوقی کرای (شاعر بومی و نوایات)
۲۰۱.....	کی عطا طاهری بویراحمدی (پروفسور توانمند کوچ)
۲۰۷.....	دکتر لطف الله عباسی (پژوهشگر عناصر)
۲۱۱.....	یعقوب غفاری (پژوهشگر دانش بومی)
۲۱۶.....	سید محمد حسن قاسمیان (نقاش هنرهای تجسمی)
۲۲۱.....	زینب قربانی خلف آباد (اولین بانوی مدیر کل در استان همدان)
۲۲۷.....	میرزا ماذون (شاعر (دورگه))
۲۳۴.....	نور محمد مجیدی کرای (شاعر و پژوهشگر پُر تلاش لنده)
۲۳۹.....	دکتر صدر الله محرابی سی سخت (فوق تخصص اندوپاتولوژی و لاپاروسکوپی)
۲۴۲.....	کی اسماعیل مظفری (سیاستمدار و سخنور نامی)
۲۴۷.....	آیت الله حاج کرامت الله ملک حسینی (مرجع تقلید)
۲۶۹.....	سید علی ملک حسینی پزشک فوق تخصص پیوند اعضا (پدر کبد ایران و خاور میانه)
۲۷۲.....	آقایژن منصوری منصور آباد (سیاستمدار و پدیده ی ایل آقایی)
۲۸۰.....	میرزا مجید موسوی (چشم و گوش ایل)
۲۸۴.....	میرزا اردشیر موسوی پور (مصلح آرمان خواه)

۲۸۹.....	دکتر سید شاهرخ موسویان (ادیب و شاعر درد آشنا)
۳۰۰.....	ملا اردشیر نگین تاجی (نگین ایل)
۳۰۴.....	دکتر امین‌اله نیک‌اقبالی (چشم‌پزشک نامی)
۳۰۷.....	ملاقباد نیک‌اقبال سی‌سختی (فرهنگ پرور نامدار)
۳۰۹.....	دکتر عبداللہ ولدی جهان‌آباد (معلم پر تلاش)
۳۱۳.....	منابع و مأخذ
۳۱۴.....	تصاویر و اسناد

« به نام نقشبند صفحه‌ی خاک »

سخنی با خوانندگان گرامی

با سپاس و ستایش از ذات یکتای بی‌همتا و سلام و صلوات بر نگین خاتم رسالت حضرت محمد (ص) پیامبر عظیم‌الشان اسلام در اوایل سال ۱۳۹۴ شمسی که سال همدلی و هم‌زمانی است عزیز را جز کردم که شرح حال شماری از مشاهیر و مفاخر استان کهگیلویه و بویر احمد در مجموعه‌ای به همین نام بنویسم تا خدمتی را به جامعه‌ی دانش دوست و فرهنگ پرور استان کهگیلویه و بویر احمد تقدیم کرده باشم.

چون دستورالعمل معینی وجود نداشت شناخت مشاهیر کار دشواری بود، بنابراین ملاک برتری انسان را در قرآن جستجو کردم که سرانجام پس از غور و تحقیق، به سه گل‌واژه‌ی (علم، جهاد و تقوا) رسیدم به هر کدام از سه آیه از قرآن مجید آمده و ملاک برتری انسان را بیان داشته است.

۱- علم و عالم

خدا در آیه‌ی ۹ از سوره‌ی زمر می‌فرماید: «هَلْ يَتَذَكَّرُ الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ» آیا آنانی که می‌دانند با آن‌هایی که نمی‌دانند برابرند؟ در این آیه به نحو استفهام انکاری خداوند می‌فرماید که دانایان به هر حال با افراد نادان برابر نیستند. دانایان را بر افراد نادان برتری و عالمان را بر سایر افراد نادان داده است، تا جایی که می‌فرماید «مداد العلماء افضل من الدماء الشهداء» که قلم دانشمندان را برتر از خون شهیدان معرفی کرده است. بنابراین به سراغ اهل قلم رفتم و نویسندگان و پژوهشگران و شاعران را در اولویت قرار دادم چون شهسواران میدان فصاحت و بلاغت و حکمت‌اند و با خدمات ارزشمند خود به جهان خدمت می‌نمایند.

۲- جهاد و مجاهد

خداوند در آیه‌ی ۹۵ سوره‌ی نساء می‌فرماید: «فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا» که در آیه هم خداوند افراد مجاهد و تلاشگر را بر افراد نشسته و بی تفاوت برتری داده است. لذا به سراغ افراد اיתارگر پرتلاش مجاهد و تولیدکننده رفتیم که در جامعه با کار و تلاش و تولید، به جامعه در امر اقتصاد کمک می‌کنند و ما را از وابستگی به اغیار استقلال می‌بخشند.

۳- تقوا

خداوند در آیه‌ی ۱۳ سوره‌ی حجرات می‌فرماید: «إِنْ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ اتِّقَاكُمْ» همانا که گرامی‌ترین شما نزد خداوند پرهیزگارترین شماست. به هر حال جماعتی بودند که مقید به رعایت اصول دین الهی و احکام شرعی‌ی اسلام هستند و تقوای الهی و رعایت اجتماع را رعایت می‌کنند و آنهایی که در میان مردم ظاهرالصلاح بوده و نامی رسان و اشتهاوری داشتند و خدماتی را برای رضای خدا انجام داده‌اند شناسایی کردم و سایر امتیازات اجتماعی از جمله (کی و کا، خان و کدخدا و حاجی، فقیر و غنی) را نادیده گرفتم، فقط به علم، هنر، مال، تجربه، تخصص و تلاش افراد توجه داشتیم، سپس با تهیه‌ی فرمی که مشخصات افراد را معلوم می‌کرد آماده‌ی کار شدم. با تماس تلفنی و مراجعه‌ی حضوری به کدب و خان اطلاعات پرداختیم و مطالب و مستندات و مدارک لازم را به دست آوردم و اطلاعات افراد کافی را هم به کمک ورثه‌ی قانونی آن‌ها به دست آوردم و آنهایی را که امکان دسترسی نداشتیم از طریق سایت، وبلاگ و ایمیل و گاهی هم با مطالعه‌ی آثار آنها تنظیم کردم.

اکنون با رعایت همه‌ی جوانب کار و کنار گذاشتن مطالب حاشیه‌ای مجموعه‌ای را مهیا نموده‌ام که می‌دائم خالی از اشکال نیست. خدا را شاهد می‌گیریم که هدفم خدمت صادقانه بوده که حق به حق‌دار برسد و قصد قهرمان‌پروری نداشته‌ام. امید است مردم فهیم استان کهگیلویه و بویراحمد نواقصات را بر این بنده‌ی حقیر ببخشایند و افراد مستحق فراموش شده را در جلدی دیگر خواهیم آورد. انشاءالله

آریوبرزن

آخرین مدافع در بند پارس (کهگیلویه)

کشور پارس (ایران) که روزگاری کانون تمدن و فرهنگ شرق بود با قدرت و توان رزمی رسالت فرهنگی خویش را تا آن سوی مدیترانه و سرزمین فلاسفه‌ی یونان و فراعنه‌ی مصر گسترش داده بود و از سوی شرق از رودخانه‌ی سند گذشته و تاماورای جبال هندوکش و خطه‌ی سدها پیش رفته و پرچم افتخار را در بلندای آن برافراشته بود. اکنون در چند جنگ هولناک با سرنوشت سقوط مواجه شده به در سال ۳۳۳ قبل از میلاد از سوی اسکندر مقدونی، ردی با چشم‌های دورنگ یکی سیاه و دیگری آبی بنیادین شد.

داریوش با سربازان دینار سران نامدارش با همه‌ی تلاش و فداکاری در جنگ‌های گرانیکوس، ایسوس و گوگمل شکست را پذیرفته بود. در بند پارس (کهگیلویه) آخرین خط دفاعی پارسیان بود.

داریوش که از شجاعان روزگارش بود با همه‌ی آن لشکریان بی‌شمار، انگار شانس و اقبال با او یار نبود که هر بار بنا به علتی شکست خورد تا مقدونی پلیدی که از مادری بدبو و بدنام زاییده شده بود، کاخ پرس‌پولیس را به آتش بکشد.

سردارانی که در راه وطن فداکاری کرده و جان باخته‌اند، آرم، به‌تیس، بسوس، مازه، آرتیباذ، أبرادات، آراسپ، ممن، مهرداد، نبرزن، استاتیرا و آریوبرزن.

آخرین سردار مدافع میهن، آریوبرزن است که از شجاع‌ترین دلاورانی بود که با عملیات تهورآمیز، راه را بر حمله و نفوذ اسکندر به پارس بست و بر اثر دلاوری‌اش چندبار امید اسکندر را به یأس و تلخکامی بدل کرد. آریوبرزن و چند سردارش از جمله أبرادات فرمانده‌ی چابک‌سواران، آرتیباذ فرمانده‌ی اربابه‌های داس‌دار، ممن فرمانده‌ی خدنگ افکنان، آراسپ فرمانده‌ی زوبین‌افکنان که هر یک در کارهای سپاهی‌گری و جنگ در جبهه‌های باز، یلانی بی‌همتا بودند آریوبرزن را همراهی می‌کردند.